

Forslag - Organisasjonsplan for redningstjenesten

Vedtatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i politiloven § 27. Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet.

Kapittel 1 Innledning

1-1 Formål

I denne kongelige resolusjonen fastsettes redningstjenestens organisering og rutiner for samarbeid, ledelse, koordinering, ansvar og oppgaver. Formålet er å ivareta en integrert redningstjeneste basert på nasjonal dugnad og samvirke mellom offentlige, frivillige og private aktører.

1-2 Internasjonale forpliktelser for sjø- og luftredningstjenesten

I tillegg til denne kongelige resolusjonen er sjø- og luftredningstjenesten regulert gjennom internasjonale overenskomster som Norge er part i, herunder SAR-konvensjonen (International Convention on Maritime Search and Rescue, 1979) og ICAO-konvensjonen (Convention on International Civil Aviation 1944) med etterfølgende endringer.

1-3 Definisjoner

Redningstjeneste: Offentlig organisert øyeblikkelig innsats fra flere samvirkepartnere for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner, og som ikke blir ivaretatt av særskilt opprettede organer eller ved særskilte tiltak. Den utøves som et samvirke mellom offentlige organer, frivillige organisasjoner og private virksomheter, under ledelse og koordinering av to hovedredningssentraler og underordnede lokale redningssentraler.

Hovedredningssentralene: Offentlige organer for ledelse og koordinering av redningsaksjoner.

De lokale redningssentralene: Det ledelses- og koordineringsapparatet som iverksettes i politidistriktet under en redningsoperasjon.

Samvirkepartnere: Offentlige organer, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer som kan bidra med kompetanse, personell, materiell og/eller infrastruktur under redningsaksjoner.

Redningshelikopter: Spesialutrustet helikopter med besetning og kapasiteter til å kunne utføre søk- og redningsoppdrag.

1-4 Grunnleggende prinsipper

Redningstjenesten er bygget på følgende grunnleggende prinsipper:

Samvirkeprinsippet: Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige organer, frivillige organisasjoner, private virksomheter og personer. Alle offentlige organer som har kapasitet, informasjon eller kompetanse egnet for redningsformål, plikter å bidra i redningstjenesten med til enhver tid tilgjengelige kapasiteter, kompetanse og fullmakter. Samvirkeprinsippet innebærer at alle aktører har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samvirke både i det forberedende arbeid og under redningsaksjoner.

Ansvarsprinsippet: Det organ som har ansvar for funksjoner eller oppgaver til daglig, har også ansvaret for disse under en redningsaksjon, uavhengig av omfang og årsak til denne.

Prinsippet om integrert tjeneste: Redningstjenesten er en integrert tjeneste, noe som innebærer at den omfatter alle typer redningsaksjoner knyttet til land-, sjø- og luftredningstjeneste.

Koordineringsprinsippet: Redningstjenesten koordineres i forberedelser og innsats gjennom hovedredningssentralene og underlagte lokale redningssentraler.

1-5 Redningstjenesten

Redningstjenesten koordineres administrativt av Justis- og beredskapsdepartementet og omfatter land-, sjø- og luftredningstjeneste. Den utøves som et samvirke mellom offentlige, frivillige og private aktører under ledelse av to hovedredningssentraler (HRS) og underordnede lokale redningssentraler (LRS).

Justis- og beredskapsdepartementet gir nærmere instruks og retningslinjer for utøvelse av redningstjenesten.

1-6 Geografisk ansvarsområde

Redningstjenestens geografiske ansvarsområde er i tillegg til norsk territorium med Svalbard, de sjø- og havområdene og luftrommet over som til enhver tid er fastsatt av Norge i samråd med nabostater på grunnlag av internasjonale overenskomster hvor Norge har forpliktet seg til å yte redningstjeneste, se pkt. 1-2.

Norge er i tillegg bundet av internasjonale avtaler om redningssamarbeid som forplikter ut over det fastsatte geografiske ansvarsområdet.

Kapittel 2 Hovedredningssentralene

2-1 Hovedredningssentralene

Hovedredningssentralene leder og koordinerer alle typer redningsaksjoner (land-, sjø- og luftredningstjeneste) i hver sin del av landet. Dette skjer enten direkte fra Hovedredningssentralen Nord Norge eller Hovedredningssentralen Sør Norge, eller gjennom oppdrag til underlagte lokale redningssentraler. Hovedredningssentralen har også et særskilt pådriveransvar for å vedlikeholde og videreutvikle samvirket innen redningstjenesten mellom hendelsene.

Den enkelte hovedredningssentralers geografiske ansvarsområde fastsettes i instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet. Ved behov skal de to hovedredningssentralene overta eller bistå i hverandres redningsaksjoner eller i utførelsen av andre oppgaver.

Hovedredningssentralene leder og koordinerer sjø- og luftredningsaksjoner. Landredningsaksjoner ledes og koordineres normalt av de lokale redningssentralene, jf. kapittel 3.

Hovedredningssentralene utfører sin virksomhet fra Bodø og Sola.

2-2 Redningsledelsen

Hver av de to hovedredningssentralene består av en redningsledelse, sammensatt av de sentrale samvirkepartnerne, med politimestrene med ansvar for Bodø og Sola som ledere. Redningsledelsen består for øvrig av representanter for Forsvaret, Avinor, Luftfartstilsynet, Kystverket, fylkeslegen, Telenor Maritim Radio og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). De offentlige representantene utpekes av de respektives departement.

Sekretariatsfunksjonen for redningsledelsen ivaretas av administrasjonen ved hovedredningssentralene.

Redningsledelsens medlemmer skal varsles ved redningstilfeller som vil kunne kreve redningsledelsens involvering og orienteres summarisk om øvrige redningstilfeller. Etter at medlemmene er varslet, innkalles redningsledelsen til en redningsaksjon dersom politimesteren eller minst to andre medlemmer i redningsledelsen krever det.

Når redningsledelsen er innkalt, leder og koordinerer redningsledelsen redningsaksjonene på strategisk nivå. Medlemmene av redningsledelsen handler etter fullmakt fra sine respektive departementer eller foresatte. Redningsledelsens ansvar og oppgaver reguleres i egen instruks.

Redningsledelsen skal for øvrig bidra til å utvikle den samvirkende redningstjenesten. De skal møtes jevnlig for gjennomgåelse av hovedredningssentralens virksomhet, samt for å planlegge og legge frem forslag til Justis- og beredskapsdepartementet om eventuelle tiltak for redningstjenesten.

Ved uenighet i redningsledelsen, avgjør politimesteren.

Redningsledelsen ved politimesteren rapporterer til Justis- og beredskapsdepartementet.

2-3 Politimesteren

Politimesteren med ansvar for Bodø leder Hovedredningssentralen Nord-Norge og politimesteren med ansvar for Sola leder Hovedredningssentralen Sør-Norge.

Politimesteren er delegert slik myndighet som leder for redningsledelsen og som representant for en sentral samvirkepart i redningstjenesten. Denne funksjonen kommer i

tillegg til rollen som leder for politidistriktet. Myndigheten omfatter både operative og administrative forhold.

Politimesteren skal sørge for at redningsledelsens medlemmer varsles som beskrevet i pkt. 2-2 tredje ledd.

2-4 Hovedredningssentralens ansatte

Ved hovedredningssentralene er det ansatte i administrative og operative stillinger. En avdelingsdirektør forestår hovedredningssentralens daglige drift etter fullmakt fra politimesteren.

Når redningsledelsen ikke er innkalt, ledes og koordineres redningsaksjoner normalt av redningsledere, etter fullmakt fra politimesteren. Varslingsplikten fremgår av pkt. 2-2 tredje ledd, jf. pkt. 2-3 tredje ledd.

De ansattes ansvar og oppgaver reguleres i egen instruks.

2-5 Rådgivere

Hovedredningssentralene kan benytte faglige rådgivere. Disse bistår hovedredningssentralene med faglig spesialkompetanse. Den enkelte hovedredningssentral utpeker hvilke av rådgiverne som skal delta under en redningsaksjon eller under forberedelse/planarbeid.

2-6 Tilsyn

Hovedredningssentralene skal jevnlig føre tilsyn med lokale redningssentraler, etter nærmere instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet.

2-7 Kommunikasjonsvirksomhet

Politimesteren, eller den han bemyndiger ved hovedredningssentralen, har ansvar for kommunikasjonsvirksomheten.

2-8 Informasjon til pårørende

Ved hovedredningssentralene skal det stilles lokaler til disposisjon for politiets informasjon til pårørende. Politiet er ansvarlig for etablering, organisering og dimensjonering av dette.

2-9 Redningshelikoptertjenesten

Redningshelikoptertjenesten er et dedikert operativt element i den norske statens redningstjeneste med søk- og redningstjeneste som sin primæroppgave. Tjenesten omfatter de offentlige redningshelikoptrene som eies av Justis- og beredskapsdepartementet og opereres av Luftforsvaret, Sysselmannens helikoptre på Svalbard, samt eventuelt andre innleide redningshelikoptre for formålet.

Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig for Redningshelikoptertjenesten og står for den løpende disponeringen av helikoptrene gjennom hovedredningssentralene.

Kapittel 3 De lokale redningssentralene

3-1 De lokale redningssentralene

De lokale redningssentralene leder og koordinerer normalt landredningsaksjoner.

Den enkelte lokale redningssentralen utfører sin virksomhet fra det aktuelle politidistrikt. Virksomheten foregår normalt fra politidistriktets operasjonssentral.

De lokale redningssentralene er underordnet hovedredningssentralene, jf. pkt. 1-4 første ledd annet punktum. Hovedredningssentralene kan om nødvendig overta ledelses- og koordineringsansvaret fra en lokal redningssentral under en redningsaksjon.

Etter beslutning fra hovedredningssentralen leder og koordinerer den lokale redningssentralen også redningsaksjoner utenfor eget distrikt.

3-2 Virkeområde

Den lokale redningssentralens virkeområde omfatter det enkelte politidistrikt, samt eventuelt andre land-/sjøområder etter pålegg fra vedkommende hovedredningssentral.

3-3 Varsling til hovedredningssentralene

De lokale redningssentralene skal uten opphold varsle den aktuelle hovedredningssentralen ved ethvert mulig redningstilfelle.

3-4 Redningsledelsen

Den lokale redningssentralen består av en redningsledelse, sammensatt av de viktigste samvirkepartnerne innen landredning, med politimesteren som leder. Redningsledelsen består av representanter for brann- og redningstjenesten, Fylkeslegen, kommunal havnemyndighet, lostjenesten (der det er relevant), Forsvaret, Avinor (eventuell annen lokal luftfartsmyndighet), Sivilforsvaret, en representant for de frivillige organisasjonene i redningstjenesten, samt Fylkesmannens beredskapsorganisasjon. De offentlige representantene utpekes av de respektives departement eller relevant lokal myndighet.

Redningsledelsens medlemmer skal varsles ved redningstilfeller som vil kunne kreve redningsledelsens involvering og orienteres summarisk om øvrige redningstilfeller. Etter at medlemmene er varslet, innkalles redningsledelsen til en redningsaksjon dersom politimesteren eller minst to andre medlemmer i redningsledelsen krever det.

Når redningsledelsen er innkalt, leder og koordinerer redningsledelsen redningsaksjonene på strategisk nivå. Medlemmene av redningsledelsen handler etter fullmakt fra sine respektive departementer, relevant lokal myndighet og foresatte. Redningsledelsens ansvar og oppgaver reguleres i egen instruks.

Redningsledelsen skal for øvrig bidra til å utvikle den samvirkende redningstjenesten. De skal møtes jevnlig for gjennomgåelse av lokal redningssentralers virksomhet, samt for å planlegge og legge frem forslag om eventuelle tiltak for redningstjenesten. Forslagene sendes til den

aktuelle hovedredningssentralen eller eventuelt til Justis- og beredskapsdepartementet via hovedredningssentralen.

Ved uenighet i redningsledelsen, avgjør politimesteren.

3-5 Politimesteren

Politimesteren i det enkelte politidistrikt leder den enkelte lokale redningssentral. Politimesteren er delegert slik myndighet som leder for redningsledelsen og som representant for en sentral samvirkepart i redningstjenesten. Denne funksjonen kommer i tillegg til rollen som leder for politidistriktet.

Politimesteren skal sørge for at redningsledelsens medlemmer varsles som beskrevet i pkt. 3-4 annet ledd.

3-6 Politiets ressurser

De lokale redningssentralene benytter i nødvendig utstrekning politiets ressurser i samsvar med politiets organisering og tjenesteordning. Når redningsledelsen ikke er innkalt, håndteres redningsaksjoner normalt av politidistriktets operasjonssentral etter fullmakt fra politimesteren.

Varslingsplikten fremgår av pkt. 3-4 annet ledd , jf. pkt. 3-5 annet ledd.

3-7 Rådgivere

De lokale redningssentralene kan benytte faglige rådgivere. Disse bistår de lokale redningssentralene med faglig spesialkompetanse. I sin rolle som leder av redningsledelsen utpeker politimesteren hvilke av rådgiverne som skal delta under en redningsaksjon eller under forberedelse/planarbeid.

3-8 Kommunikasjonsvirksomhet

Politimesteren, eller den han bemyndiger ved den lokale redningssentralen, har ansvar for kommunikasjonsvirksomheten.

3-9 Informasjon til pårørende

Politiet er ansvarlig for etablering, organisering og dimensjonering av informasjon til pårørende.

3-10 Særskilt om den lokale redningssentralen på Svalbard

Den lokale redningssentralen på Svalbard utøver normalt sin virksomhet fra Sysselmannens kontor. Ansvarsområdet omfatter landområder innenfor Svalbard sysselmannsdistrikt og eventuelt andre områder etter pålegg fra hovedredningssentralen.

Redningsledelsen ledes av Sysselmannen og består av representanter for ledelsen i følgende lokale organer: brann- og redning, helsevesenet, Kystverket, Telenor Svalbard AS, Avinor, aktuell helikopteroperatør, representant for frivillige organisasjoner, Longyearbyen lokalstyre og Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S. Ved behov kan rådgivere innkalles.

Politimesterens gjøremål i den lokale redningssentralen ivaretas av Sysselmannen.

Kapittel 4 Felles bestemmelser

4-1 Planverk og øvelser

Hovedredningssentralene og de lokale redningssentralene skal ha oppdaterte planverk.

Hovedredningssentralene og de lokale redningssentralene skal jevnlig avholde og delta i internasjonale og nasjonale redningsøvelser. Øvelsene skal bidra til å utvikle kvaliteten på tjenesten og samvirket mellom aktørene i redningstjenesten.

4-2 Varsling

Nødsentralene (politi, brann og helse) skal uten opphold varsle hovedredningssentralen eller den lokale redningssentralen ved mulig redningsaksjon.

Hovedredningssentralen og de lokale redningssentralene skal gjøre eksisterende varslingsmuligheter kjent for allmennheten.

4-3 Utgifter i forbindelse med redningstjenesten

I tråd med samvirkeprinsippet plikter offentlige institusjoner (statlige, kommunale og fylkeskommunale) å delta i redningstjenesten og bærer selv alle utgifter som påløper i forbindelse med søk- og redningsaksjoner og redningsøvelser. Offentlige institusjoner stiller også ulike rådgivningsfunksjoner og redningsrelevante data mv. kostnadsfritt til disposisjon overfor hovedredningssentralene og lokale redningssentraler.

Private virksomheter, privatpersoner og frivillige organisasjoner kan kreve refusjon av dokumenterte utgifter i forbindelse med redningsinnsats etter gjeldende bestemmelser. Et vilkår for refusjon er at innsatsen har skjedd etter beslutning fra hovedredningssentralen eller den lokale redningssentralen.

4-4 Endring i sammensetning av redningsledelsen

Justis- og beredskapsdepartementet kan ved behov og i samråd med andre aktuelle departementer, endre sammensetningen av redningsledelsen.

Kapittel 5 Ikrafttredelse mv.

Denne kongelige resolusjonen trer i kraft [dato]. Fra samme tid oppheves kongelig resolusjon av 4. juli 1980 Organisasjonsplan for redningstjenesten i Norge og kgl. res. av 13. september 2013 Instruks for redningstjenesten.